

1. Obiekt

9911

KOŚCIÓŁ PAR. P.W. ŚW. DOROTY

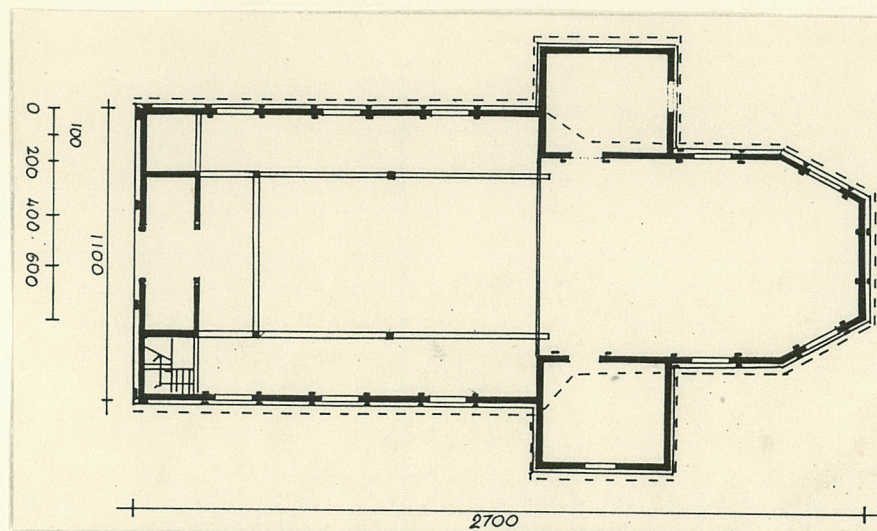
2. Czas powstania

1696-1717

3. Miejscowość

WINNA-POŚWIĘTNA

11. Zd

4. Adres

przy zbiegu głównych dróg,
w pd.-wsch. części wsi
nr miejscowy: .....

5. Przynależność administracyjna

województwo łomżyńskie

gmina Ciechanowiec

pow. WYSOKIE MAZ.

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Winnia

7. Przynależność administracyjna

1 VI 1975

województwo białostockie

powiat Siemiatycze

8. Właściciel i jego adres

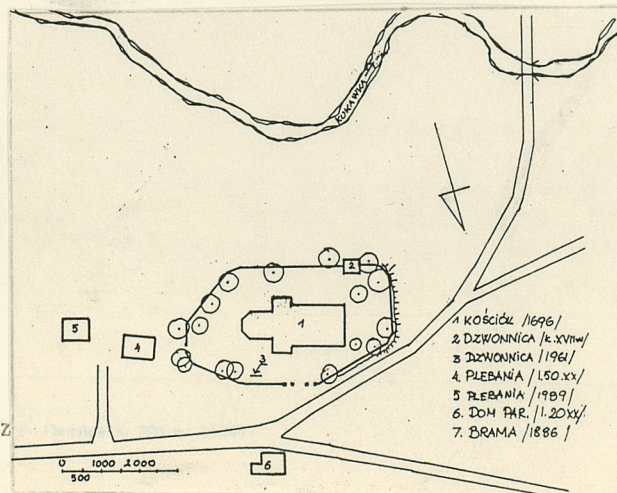
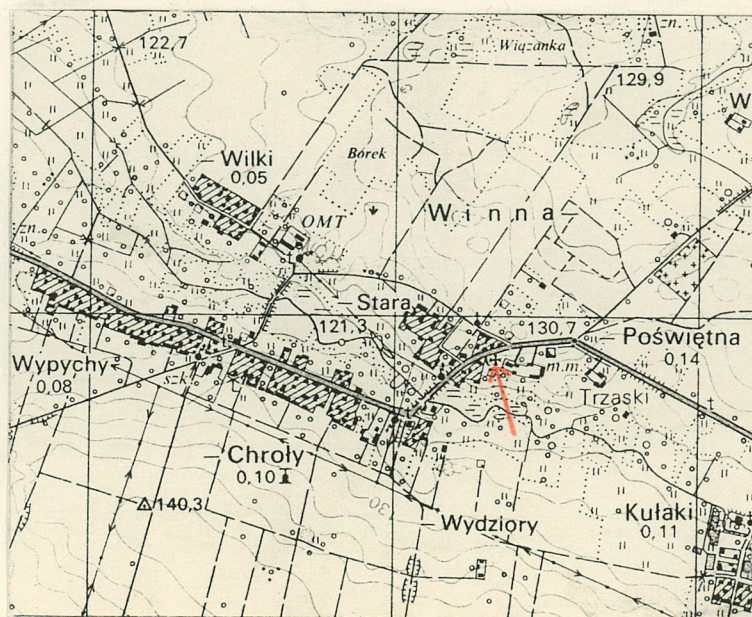
Parafia Rzymskokatolicka
w Winnie Poświętnej (diecezja
pińska w Drohiczynie)

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr A-34/293 data 19.11.1966

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Winna to okolice wsi drobnoszlacheckich, położonych nad rzeką Kukawką (d. Winną), powstałych na wspólnym nadaniu z pocz. XV w. Wieś Winna Poświętna powstała na wydzielonych przed 1432 r. gruntach plebańskich, stanowiących uposażenie pierwszego kościoła parafialnego, ufundowanego przez okoliczną szlachtę herbu Trzaska i Cholewa. Kolejny kościół z 1603 r., ograbiony w czasie wojen szwedzkich, rozebrano przed 1696 r., kiedy to rozpoczęto budowę obecnego, również drewnianego, staraniem ówczesnego proboszcza Jana Jakuba Mamińskiego z funduszy zebranych przez jego poprzednika ks. Sadowskiego i z zapisu Andrzeja Jabłonowskiego, miecznika murskiego. Konsekrowany w 1717 r. W l. 1754-1767 wymieniono wyposażenie (ołtarze, ambona, chrzcielnica, konfesjonały). W 1762 wybudowano pod nawą murowaną kryptę z fundacji Franciszka Obniskiego, cześnika halickiego. Kolejne remonty: 1780 (wymiana zniszczonych elementów w ścianach, wymiana podłóg, pokrycia dachu, podwalin, wzmocnienie ścian lisicami, budowa nowej kruchty), w 1790, 1872-1886 (przebudowa zakrystii pn. w kruchtę oraz budowa nowej zakrystii od pd., przebudowa szczytu zach. ^{debudowa} wieżyczki), 1893 (remont stolarki?), 1928 (remont wnętrza i wyposażenia wykonany przez Konstantego Czernieckiego z Wilna), 1931 (szklenie okien), 1932 (remont stolarki drzwiowej), 1932 (pokrycie dachu blachą). Na cmentarzu przykościelnym drewniana dzwonnica z XVI/XVII w., współczesna; metalowa konstrukcja na dzwony,

C.D. ZAKŁADNIK NR 1

13. Opis (sytuacja, materiał / konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, ujęcie oszczędności instalacje)

SYTUACJA: Zespół kościoła parafialnego w pd.-wsch. części wsi, przy rozwidleniu głównej drogi z Trzasek w kierunku Winna-Chroży i Winna Stara, na terenie wyniesionym, opadającym na pd. w kierunku doliny rzeki Kukawka. Cmentarz przykościelny na planie nieregularnego wieloboku, ogrodzony murem z kamienia polnego, w którego części pd. drewniana dzwonnica, w części pd. brama prowadząca na wspomniany rozjazd, w części wsch. furtka na plebanie, wzdłuż muru drzewa. Po środku cmentarza na osi wsch.-zach. orientowany kościół. Na zach. zabudowania plebańskie.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA: Ściany drewniane, konstrukcji zrembowej, wzmocnione zewnątrz i wewnątrz lisicami, oszalowane pionowymi deskami, zewnątrz na nakładkę polską, wewnątrz prawdopodobnie na przylgę lub wpust, narożniki odeskowane, dołem fartuch deskowy osłaniający podwalinę i podmurówkę z kamienia polnego (wzmocnionego współ. cementową opaską). Strop na belkach drewnianych, deskowy, deski łączone na przylgę lub wpust, nad korpusem nawowym wzmocniony dwoma podciągami rozpartymi na słupach międzynawowych. Więźba dachowa - ustrój krokwiowo-jętkowy, podparty dwiema ścianami stolcowymi, słupy rozmieszczone co drugi więźbar, zaczopowane w płatwi stropowej, niosą płatew pośrednią wspierającą jątki, stężone mieczami i zastrzałami. Dach pokryty blachą na pełnym odeskowaniu. Podłogi z desek na legarach. Schody na balkon chóru drewniane, konstrukcji paliczkowej. Chór muzyczny wsparty na czterech słupach i ścianach kruchty, balustrada pełna, konstrukcji płycinowo-ramowej. Okna dwuskrzydłowe, wielowarstwowe z półkolistym nadświetleniem, pojedyncze. Drzwi zewnętrzne główne: dwuskrzydłowe, pełne, płycinowo-ramowe (jednopłycinowe), opierzone ukośnie układanymi deskami, na zawiasach z hakiem (pionowy?), w profilowanym obramieniu. Krypta murowana z cegły, sklepiona kolebką i krzyżowo.

RZUT: prostokątny korpus podzielony dwiema parami słupów na trzy nawy, z wydzieloną od zach. kruchtą o szerokości nawy środkowej, od wschodu długie, szersze od nawy głównej i zamknięte trójbocznie, prezbiterium, do ścian bocznych prezbiterium dostawione dwa zbliżone do kwadratu aneksy, wysunięte poza korpus nawowy.

BRYŁA: zwarty korpus nawowy z długim, z długim, zamkniętym trójbocznie prezbiterium o tej samej wysokości, do ścian bocznych prezbiterium u styku z korpusem dostawione dwa niskie aneksy, mieszczące kruchtę i zakrystię. Korpus i prezbiterium nakryte dachem dwuspadowym o wspólnej kalenicy i wysuniętym okapie, w części odpowiadającej trójbocznemu zamknięciu prezbiterium trójpołaciowy, nad aneksami dachy pulpitarne. W zwieńczeniu kalenicy, nad częścią zach. prezbiterium - czworoboczna wieżyczka, nakryta dachem namiotowym, na sygnaturkę,

ELEWACJE: Elewacja frontowa: trójdzielna, narożniki oraz część środkowa z wejściem głównym i podwojonym oknem na osi zaakcentowane deskami wystającymi ponad krawędzie szczytu i zwieńczonymi krzyżykami na płaskich cokolikach, podziały pionowe tworzą okapowe daszki biegnące:

C.D. ZAKŁADNIK NR 2

14. Kubatura 1852,5 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 285 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne kościół parafialny	17. Urzycowanie obecne kościół parafialny
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1949-1950 - betonowa opaska wzmacniająca podmurówkę, wymalowanie wnętrza olejną farbą, remont szalunku. 1961 - wymiana pokrycia dachu, remont więźby, rozebranie wieżyczki w szczycie, remont szczytów. 1971 - wymiana rynien i rur spustowych. 1975 - gruntowny remont, konserwacja wyposażenia. 1987 - pomalowanie zewnętrznego szalunku olejną farbą.		19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe pokrycie dachu wyposażenie i instalacje) Dobry.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

Katalog zabytków sztuki w Polsce, Seria Nowa, T.IX,
Zeszyt 2, Województwo Łomżyńskie, Ciechanowiec,
Zambrów, Wysokie Mazowieckie i koklice, Warszawa 1986.

A. Kluś, Winna Poświętna, woj. Łomżyńskie,
Dokumentacja historyczno-architektoniczna,
PKZ, Warszawa 1980 (maszynopis).

25. Opracował

tekst mgr Irena Iwaniuk, październik 1991 r.

imię, nazwisko, data, podpis

J. W.

plany, rysunki

imię, nazwisko, data, podpis

J. W.

zdjęcia fotogr

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

27. Załączniki

1. Miejscowość

WINNA POŚWIĘTNA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PAR. P.W. ŚW.
DOROTY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

c.d. pkt 12, 2D7#C1H

klasycystyczne nagrobki z I poł.XIX w., ogrodzenie i brama z 1882 r., w ogrodzeniu klasycystyczne tablice epitafijne.

Pewne cechy planu (trójnawowy korpus z węższym, zamkniętym trójbocznie prezbiterium) i bryły (korpus i prezbiterium tej samej wysokości, nakryte wspólnym dachem o wspólnej kalenicy) wskazują na jego związki z późnośredniowieczną tradycją drewnianego budownictwa sakralnego Mazowsza.

Elementy nowożytne to m.in. pseudoarkady międzynawowe, gzyms wieńczący, okapowy fartuch chroniący zrąb, otwory okienne w ścianie pn., szalunki.

Wkładkę założył: J. Jwanicki
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

OZGraf. Z.P. Ostróda zam. 699 nakł. 23.600

Wzór ODZ 1978 r.

1. Miejscowość WINNA POŚWIĘTNA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PAR. P.W. ŚW. DOROTY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d. pkt 13, 2075017
-----------------------------------	---	--

ponad podwaliną, ponad otworem wejściowym, w zwieńczeniu korpusu i w połowie wysokości szczytu (ten ostatni ograniczony do części środkowej), ściana oszalowana pionowymi deskami (na nakładkę polską wzbogaconą listwami) z wyjątkiem zwieńczenia szczytu szalowanego w jodełkę, gdzie na profilowane obramienie niszy (przed rozbiórką wieży mieszczącej krzyż), nad nią pseudocokół sterczy o formie obeliska, zwieńczony metalową kulą i krzyżem. Krawędzie szczytów obite deskami o falistym wykończeniu.

Elewacje naw bocznych: 3-osiove, okna zamknięte półkoliście, flankowane parą lisic, ściany szalowane, zrąb osłonięty okapowym daszkiem, pod wysuniętym okapem gzyms wieńczący, ściany szalowane pionowymi deskami. Ściany prezbiterium opracowane podobnie jak naw bocznych.

WNĘTRZE: Korpus podzielony na trzy nawy dwiema parami słupów wspierających pozorne arkady o łukach odcinkowych, nawy jedankowej wysokości, zamknięte płaskim stropem, w części zachodniej nawy środkowej wydzielona kruchta, nad nią chór muzyczny, wysunięty do nawy i wsparty na czterech słupach. Od wschodu prezbiterium nieco szersze od nawy głównej i zamknięte trójbocznie, z którego wejście do kruchty i zakrystii. Ściany rozczłonkowane lisicami.

Wyposażenie (ołtarze, ambona, konfesjonały) barokowe, (prospekt organowy) barokowy z ok. poł. XVIII w.

INSTALACJE: elektryczna.

Wkładkę założył: J. JWAŃCOK
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

OZGraf. Z.P. Ostróda zam. 699 nakł. 23.600

Wzór ODZ 1978 r.